

แบบฝึกหัด

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๕๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๘๕๔. เรื่อง “เรียนรายงานการปฏิบัติ”

กราบครูบาอาจารย์ ลูกศิษย์ตั้งสติพยายามทำความสงบ ขณะนั่งสมาธิมีความสงบ มีความรู้สึกปนเป แยกไม่ออก นึมนวล สุขสงบ ว้าวุ่น กลัว ทรงตัวอยู่ได้ชัดเจน พยายาม ขุดคุ้ยแยกแยะ ยังไม่ก้าวหน้า แต่ต้องทำตลอดเพราะเป็นอาหารของใจ ถ้าไม่ทำเหมือน ขาดอาหารแน่นอน กิเลสมาก ทำไม่จริงไม่จริงจังหลงพ้อเตือน

ขณะชีวิตประจำวันไม่ได้นั่งสมาธิ แต่จิตมีความรู้สึกอยู่กลางอก หรือรู้สึกหายใจ แทบตลอดเวลาที่มีความสงบ แต่บ่อยครั้งเพราะสติไม่ทัน กิเลสส่งออกมาทางผัสข์ จนทำให้จิตความรู้สึกสะเทือน ทุกข์ทำลายความสงบ ต้องจับมาพิจารณาแยกว่ามาอย่างไรมัน จึงสงบลง บางที บางวัน บางครั้ง เป็นนาทิ และต้องกลับมาทำความสงบก่อนจึงจะ ดำเนินชีวิตต่อไปได้

ตอนนี้ถูกกระทบจนรู้สึกเป็นโรคหัวใจเลย ต้องตั้งสติมันจึงพอได้ ขณะนี้เหมือน กลืนไม่เข้า คายไม่ออก คาราคาซัง เดินต่อก็ไม่ได้ อยู่เฉยๆ ก็ตายจากการส่งออกของจิต กระทบภายนอก สะเทือนมาก (นี่ปัญหาของเขา) ที่ถามมามันมีแต่ความติดขัด ที่เขียนมา ไม่ได้มากราบด้วยตนเอง เขียนมาให้รู้สึกว่าเป็นลูกศิษย์

ตอบ : เพราะเขามาเหมือนกัน มาบ่อย ฉะนั้น เวลาเขาปฏิบัติ เขาบอกว่าเขาพิจารณา แล้วมันปล่อย มันแยก มันมีความเข้าใจ พอมีความเข้าใจแล้วนี้ โดยความเข้าใจของเรา เห็นไหม เพราะถ้าปฏิบัติมาแล้ว พอเราทำครบสูตรแล้วมันก็ต้องได้ผล นี่ทำครบสูตรนะ ทำทุกอย่างเสร็จหมดเลย แล้วทำได้ด้วย

นี่เวลาจิตมันสงบแล้ว พิจารณาแล้วมันปล่อยวาง แต่เดี๋ยวมันก็จับอีก พิจารณาอีก เวลาปล่อยวางนะมันจะมีความสุขมาก มันจะมีความสุขมาก แต่พอมันปฏิบัติไปๆ กิเลสเวลามันโดนธรรมเข้าไปกำจัด ธรรมนี้เข้าไปเพื่อจะปราบกิเลส กิเลสมันก็หลบตัวลง พอมันสงบตัวลงนะ พอถึงเวลาแล้วมันก็แสดงตัวมันเป็นแบบนี้ เป็นแบบนี้หมายถึงว่ามันเป็นแบบฝึกหัด ถ้าเราทำแบบฝึกหัด เห็นไหม ทำแบบฝึกหัดเราทำจนครบ

ในการปฏิบัติ ที่หลวงตาท่านใช้คำว่าทำพ้อเป็นพิธี ทำพ้อเป็นพิธีก็ทำอย่างนี้ คือทำให้มันครบใจ ทำทุกอย่างที่ได้ทำแล้ว นี่ศีล สมาธิ ปัญญา เคนจกรรมก็แล้ว ภาวนาก็ภาวนาแล้ว เวลาจิตสงบถือว่าสงบแล้ว เราว่าสงบแล้ว เวลามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมเราก็ว่าเราเห็นแล้ว มันครบสมบูรณ์ทุกๆ อย่าง นี่แบบฝึกหัด ที่นี้ทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้วจะทำอะไรต่อไป?

นี่ปฏิบัติแบบแบบฝึกหัด ถ้าไม่มีแบบฝึกหัดอยู่อย่างนี้เห็นไหม นี่เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเพราะชำระกิเลสจริงๆ พ้อชำระกิเลสจริงๆ วางธรรมและวินัยนี้ไว้ พ้อวางธรรมวินัยไว้ มันเป็นทฤษฎีแล้ว มันเป็นธรรมแล้ว แล้วเราปฏิบัติตามนั้น เวลาปฏิบัติตามนั้น ทำตามนั้น เห็นไหม แต่กิเลสของคนมันไม่เหมือนกัน กิเลสของคนคือมันเป็นปัจจุบันใจ มันเป็นธรรมของปัจจุบัน มันเป็นของผู้ที่เป็นสันติภูมิโก ผู้ที่เป็นปัจจุตังคณัน

จิตใดมีกิเลส จิตดวงนั้นจะต้องชำระฟอกกิเลสของจิตดวงนั้นเอง ถ้าจิตดวงนั้นฟอกชำระกิเลสของจิตดวงนั้นเอง แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม เราปฏิบัติอะไร? เพราะเราไม่รู้อะไรเลย เราไม่รู้อะไรเลย แต่เวลาเราปฏิบัติ เราปฏิบัติแบบฝึกหัดขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศีล สมาธิ ปัญญา เราก็ทำแบบฝึกหัด ทำแบบฝึกหัดทำได้ไหม? ได้ ทำแบบฝึกหัดนั้นนะ แต่กิเลสมันขาดไปไหม? ไม่ เห็นไหม พอมันไม่ไกลมันสะท้อนใจ

เวลามันปฏิบัติ เวลาเรามีสมาธิมันก็มีความสุข นี่ที่เขาเขียนว่า

ถาม : มันนุ่มนวล มันสุข มันสงบ แล้วก็มันว้าเหว่ กลัว ทรงตัวอยู่โดยชัดเจน

ตอบ : เวลาว้าเหว่ ว้าเหว่เพราะอะไรล่ะ? แต่ถ้ามันมีธรรมของมัน เห็นไหม มันมีธรรมของมัน มันจะมีความองอาจกล้าหาญของมัน มันจะมีความว้าเหว่มาจากไหน? ที่นี้ความ

ว่าเหว่ เห็นไหม อย่างที่เราว่านี่ เวลาปล่อยวาง มันว่างกับมันโหวงเหวงแตกต่างกันไหม? เวลามันว่าง มันมีความสุขสงบ มันว่าง มันโหวงเหวง มันอาลัยอาวรณ์ นี่สิ่งนี้มันเป็นกิเลส มันหยาบนะ เวลาหยาบๆ คูกริยาสิ เวลาหยาบก็คิดโกงกัน แย่งชิงกัน ทำร้ายกัน นี่กิเลสหยาบๆ เวลามันอย่างละเอียดๆ เห็นไหม มันก็อ้อยสร้อย อ้อยอิงอยู่ในใจ

นี่เวลากิเลสหยาบๆ เราก็มองเห็นกันได้ สิ่งนั้นเป็นเรื่องหยาบๆ สิ่งนั้นเป็นเรื่องของกิเลสต้นหาคความทะยานอยาก แต่เวลามันอ้อยสร้อยอยู่ในหัวใจละมันเป็นกิเลสไหม? มันเป็น มันเป็นกิเลส แต่มันเป็นกิเลสอย่างละเอียดไง คำว่าละเอียด มันละเอียดในขั้นของกิเลสเต็มตัวนะ ไม่ใช่ละเอียดในขั้นของโศคาบัน สกิทาคามี อนาคามี เวลาขั้นของโศคาบันก็อีกเรื่องหนึ่ง ขั้นของสกิทาคามีนี่ละเอียดเข้าไป อนาคามี อรหันต์ละเอียดเข้าไป แต่ในขั้นของปุถุชนนี่แหละ ขั้นของเดินโศคาปัตติมรรคนี่แหละ

ถ้ามันพิจารณาของมัน เราไม่ได้ทำแบบฝึกหัด นี่เราทำตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพราะเราเป็นสาวก สาวกะ มันก็มีที่ว่า คำว่าแบบฝึกหัดมันก็สาวก สาวกะทำตามทีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน แต่ถ้าวัดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนมันต้องเป็นปัจจัยตั้ง มันเป็นกับเรา ถ้าเป็นกับเรา นี่เราทำแล้วมันไม่ได้ผล มันได้ผล ได้ผลการปล่อยวางเข้ามา แต่มันไม่ถึงที่สุด มันไม่ได้ผลเพราะมันสมุจเฉทปหาน มันจะขาดไปเลย ถ้ามันไม่สมุจเฉทปหานเราก็ต้องซ้ำ เราก็ต้องแก้ไข

เราต้องซ้ำ เราต้องแก้ไขของเรา เราต้องตั้งใจของเรา เราต้องจริงจังของเรา ถ้าเราทำของเราได้ เรามีความมุมานะ มีความพยายามของเรา มันทำได้ มันก็จะได้ของเรา ถ้ามันทำไม่ได้ นี่เราก็ทำบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ทำบูชา สร้างบุญญาบารมี เวลาเราปฏิบัตินะ กิเลสมันจะสั้นเข้า หดสั้นเข้ามา ภพชาติจะสั้นเข้ามา ภพชาติจะสั้นเข้ามา ถ้าภพชาติสั้นเข้ามานะ การปฏิบัติมันก็จะง่ายขึ้นๆ ในการกระทำ

นี่เวลาขึ้นไปคูองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย เห็นไหม นี่สร้างบุญญาธิการมาขนาดนั้น เวลาสำเร็จก็คือสำเร็จเลย แต่ของเรานี้ ถ้ามันทำแล้วมันไม่ได้ เราสร้างของเรา มันเป็นคนบัญญัติของเราแหละ ถ้าเราอยู่ของเราเราก็จะว่าเหว่ เราจะว่าเหว่ของเรา เราจะไม่มีทางออกของเรา แต่ถ้าเรามีครูบาอาจารย์เห็นไหม เรามีครูบาอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ของเราเป็นหลัก

หลักหมายความว่าถ้าเราปฏิบัติถึงเป้าหมาย ถึงเป้าหมาย บรรลุเป้าหมาย นี่โศกบัน ถ้ามันไม่บรรลุเป้าหมายล่ะ? นี่เราปฏิบัติของเราไป ถ้าเราไม่มีครูบาอาจารย์ตรงนี้มันไม่มีใครบอก มันไม่มีใครบอกวาระหว่างที่เราเดิน ระหว่างที่เราจะต้องจัดการกับกิเลสของเรา กับถึงเป้าหมายแล้ว มันเป็นปัจจัยตั้งเราจะต้องรู้ทันทีเลย แต่ระหว่างที่เราก้าวเดินอยู่นี้มันไม่ถึงเป้าหมาย พอไม่ถึงเป้าหมาย มันไม่รู้ว่าจบสิ้นที่ตรงไหน? ถ้ามันจบสิ้นที่ตรงไหน ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ใช้ไหมเราก็คาดหมายกันไป นี่ที่ว่าทำพอเป็นพิธี ทำพอเป็นพิธีแล้วสังคมมันเป็นกลุ่มใหญ่

สังคมกลุ่มใหญ่ คนโง่มากหรือคนฉลาดมาก? นี่ในโลกนี้คนโง่มากกว่าคนฉลาดอยู่แล้ว ถ้าคนโง่มันก็ไม่มีหลักเกณฑ์เหมือนคนฉลาด ถ้าคนฉลาดมีน้อยกว่า แต่เขามีหลักมีเกณฑ์ มีเป้าหมาย มีถึงที่สุดแห่งทุกข์ ปฏิบัติไปเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป แต่ถ้าคนโง่เห็นไหม เวลาปฏิบัติก็ว่างๆ ว่างๆ กันไป นี่ว่างๆ ถ้าเราอยู่ในสังคมอย่างนี้เราก็จะไม่พัฒนา เราก็อยู่ของเราแค่นี้ แต่ถ้าเรามีครูบาอาจารย์คอยชี้นำเราก็พยายามของเรา พยายามทำของเรา

นี่คนที่นี่ เวลาปฏิบัติจะบรรลุธรรมเขาต้องมีบารมี สร้างบารมีมา คำว่าบารมี มันมีเขาวนปัญญา เวลาเขาวนปัญญามันก็ไม่พ้นจากอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มรรคญาณนี้แหละ แต่มรรคญาณ เวลาทำไมของท่านสำเร็จได้? ทำไมมันสมุจเฉตฯ ได้? ทำไมมันชำระกิเลสได้?

นี่ก็เหมือนกัน เวลาของเราเราว่าเราก็มีมรรคเหมือนกัน เรามีศีล สมาธิ ปัญญาครบสมบูรณ์เหมือนกัน แต่เราใช้ปัญญาไปแล้วทำไมมันไม่ขาดล่ะ? พอมันไม่ขาดเราหาช่องทางของเราสิ เราหาช่องทางของเรา เรามุมนะของเรา เราทำของเรา นี่ถ้ามันมาเพิ่มนะ อย่างเช่นเวลากีฬา เวลาเขาแข่งขันกัน เขาเสมอ ความสามารถเขาเสมอกัน ทุกอย่างเขาเสมอกัน เขาชนะกันแค่ความเข้มแข็งกว่า หรือความอดทนมากกว่า

นี่ก็เหมือนกัน เวลากิเลสกับธรรมมันต่อสู้กัน เห็นไหม เราก็ต้องมีความเข้มแข็งของเรา สิ่งที่ว่าเราสร้างบารมีๆ แต่ถ้ามันทะลุล่ะ? นี่เวลาครูบาอาจารย์ของเรา เวลาปฏิบัติไป ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านสำเร็จของท่านไปได้ ทำไมครูบาอาจารย์ของเราทำได้ ถ้าเราทำได้เราต้องมีความมุมนะ แต่ความมุมนะนั้นมันก็ต้องลงทุนลงแรง

ฉะนั้น ว่าทำตามแบบใด ปฏิบัติไปแล้วมันมีความสุขความสบายอย่างนี้เราก็เห็นใจนะ เราเห็นใจ แต่พุดนี้พุดให้เห็นว่าทำแล้วทำไมมันไม่ได้ผล? เวลาคนปฏิบัติ คำว่าไม่ได้ผลๆ คำว่าได้ผลหรือไม่ได้ผล ก็ไ้การที่ปฏิบัติมันจะส่งต่อเนื่องกันไป มันจะหมุนเนื่องกันไป หมุนเนื่องกันไปนะ หมุนเนื่องกันไปเพราะเราไม่รู้ เราเห็นใช่ไหม? เจริญแล้วเสื่อมรอบหนึ่ง นี่เวลาใช้ปัญญา เวลาเจริญแล้วเสื่อมรอบหนึ่ง เราพิจารณาแล้วก็รักษาความเสื่อมนั้นไว้ รักษาสิ่งที่มันจะเสื่อม รักษาไม่ให้มันเสื่อม รักษาจิตนี้ไว้ไม่ให้มันเสื่อม

ถ้าการรักษาไว้ ถ้าทำของเรา เราใช้ปัญญาของเราไป พอใช้ปัญญาไป พอมันก้าวเดินไป พอมันชำนาญแล้วนะ ถ้าคนไม่ชำนาญ เวลาเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วหาทางออกไม่ได้ แต่เวลาคนเสื่อมไปแล้วเราก็อธิษฐานของเราขึ้นมา เราก็อธิษฐานของเราขึ้นมา พอมันเจริญขึ้นมาได้ มันรู้เลยมันเจริญเพราะเหตุนี้ ถ้าเรารักษาตรงนี้ไว้นะ มันจะเสื่อมไปไหนล่ะ?

มันจะเสื่อมไปไหนเราก็อธิษฐานมันไป พอมันรักษาสมาธิได้โดยชำนาญของเราแล้วมันจะใช้ปัญญา พอใช้ปัญญาขึ้นไป มันใช้โดยความไม่ต้องกังวลใจ ใช้เต็มที่เลย แล้วเวลาพอมันอ่อนลงเราก็อธิษฐานมาทำความสงบได้เลย นี่พอมันชำนาญแล้วมันจะเกื้อกัน มันจะหมุนกัน พอหมุนกันไป พอใช้ปัญญากันไปมันจะกว้างขวางไปเรื่อยๆ กว้างขวางไปเรื่อยๆ ทำได้ ถ้าทำได้มันถึงที่สุดนะ ถึงที่สุด สิ่งที่ว่านี้มันการาคาซังนะ ต้องตั้งสติไว้ขณะนี้เหมือนกลิ้งไม่เข้าคายไม่ออก การาคาซัง เดินต่อไปก็ไม่ได้ อยู่เฉยๆ ก็ไม่ได้

นี่ถ้าอยู่เฉยๆ เวลาเดินต่อไปก็ไม่ได้ ถ้าอยู่เฉยๆ อยู่เฉยๆ มันมีแต่วันเสื่อมถอย ถ้าอยู่เฉยๆ นะเราต้องตั้งสติ แล้วต้องพยายามกำหนดนะ พยายามกำหนด มีคำปริกรรม ปัญญาอบรมสมาธิทำใจให้สงบ เพราะว่าใจสงบนะ เวลาเป็นสมาธิแล้ว ใช้ปัญญากับไม่ใช้ปัญญานี้แตกต่าง เวลาที่มันโล่ง มันโง่ เวลาปัญญามันทันเพราะอะไร? เราก็เห็นใจเหมือนคนนี้ถ้ามีเงินจับจ่ายใช้สอย เราทำอะไรก็ได้ ถ้าเราขาดเงินขึ้นมา แล้วถ้าเรามีเครดิตเราก็ใช้สินเชื่อ ใช้สินเชื่อเราก็ต้องมาใช้เขาทีหลัง

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราทำของเราได้ เรามีกำลังของเรา เราทำของเราได้ มันเป็นประโยชน์กับเราได้ ถ้าเราทำของเราไม่ได้ นี่ทำของเราไม่ได้นะเราก็อธิษฐานทำความสงบของใจ ใจนี้ต้องทำความสงบให้ได้ แล้วจะออกไปใช้ปัญญา มันจะการาคาซังไง ถ้า

เราเก็บจัดทุกอย่างให้เข้าที่เข้าทาง มันจะคาราคาซังไง มันคาราคาซังเพราะมันก้าวไปข้างหน้าก็ไม่ได้ ถอยก็ไม่ได้ ถ้ามันถอยไม่ได้เรากลับมาทำความสงบของใจ ทำความสงบของใจ ใจให้มันสงบไว้ แล้วออกฝึกหัดใช้ปัญญา พอใช้ปัญญาไป พอสมาธิมันอ่อนนะมันไม่สรุป นี่มันคาราคาซัง ทั้ง ปล่อยการใช้ปัญญา กลับมาทำความสงบ

นี่ถ้ามันปฏิบัติไปได้แล้วมันจะเข้าใจ แต่ถ้าปฏิบัติไปยังไม่ได้ มันก็ล้มลุกคลุกคลานอย่างนี้ มันล้มลุกคลุกคลาน แต่ก็ยังดี ยังดีที่ว่าโดยทางโลกเขา เขาศึกษาธรรมกันโดยทฤษฎีนะ เขาศึกษาธรรมโดยทฤษฎี เขาก็เชื่อมั่นของเขา แต่เราปฏิบัติขึ้นมาเราได้สัมผัสไง นี่เป็นปัจจัยตั้ง เราได้สัมผัส ใครได้สัมผัสสมาธิ ใครได้สัมผัสความสงบร่มเย็นของใจ มันก็ได้สัมผัสแล้ว ถ้าได้สัมผัส นี่สมาธิธรรม ปัญญาธรรม แล้วมันมีศีล อริศีล นี่ถ้ามันอริศีลมันสิ้นของมันเลยนะ กุปปกรรม อกุปปกรรม

กุปปกรรม สัพเพ ธัมมา อนัตตา ที่ว่าทำไมสัพเพ ธัมมา อนัตตา นี่ธรรมชาติของพระพุทธเจ้าสอนอนัตตา ทุกอย่างเป็นอนัตตา ไซ้เป็นอนัตตา แต่เพราะมันยังไม่ถึงที่สุด ใจ ถ้าใครเป็นโสดาบันนะ พอถึงที่สุดเขาจะเห็นว่าอกุปปกรรมกับกุปปกรรมนี้แตกต่างกันอย่างไร สิ่งที่ว่าสัพเพ ธัมมา อนัตตา สัพเพ ธัมมา อนัตตา ไซ้มันเป็นอนัตตา มันเป็นเรื่องที่มันต้องแปรปรวน แต่สิ่งที่มันพ้นจากการแปรปรวนไปนั่นล่ะ? พ้นจากการที่มันสรุปผล มันสำเร็จแล้ว พ้นจากอนัตตามา อันนั้นเป็นอย่างไร?

นี่ถ้าถึงเป้าหมายแล้วมันเข้าใจหมด ถ้าเข้าใจหมดแล้วถึงว่าในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกแต่เหตุ เหตุให้เรามานะ ประพฤติปฏิบัติ แต่ถ้าได้ผลแล้วพระพุทธเจ้าไม่ต้องสอน อย่างเช่นลูกเราเป็นคนดี ลูกเราประสบความสำเร็จ ทำทุกอย่างแก้ว แหวน เงิน ทองมากมายมหาศาลเลย เราต้องไปสอนมันไหม? เราจะสอนคนที่มันยังล้มลุกคลุกคลานอยู่ คนที่มันยังตั้งตัวไม่ได้ ยังล้มลุกคลุกคลานอยู่ เราจะสอนคนนั้นขึ้นมา แต่คนที่มันสำเร็จ มันประสบความสำเร็จเราจะไปสอนมันไหม?

นี่เราปฏิบัติก็เหมือนกัน ถ้าเรามีผลแล้ว ที่นี้สิ่งที่มันยังคาราคาซัง กลืนไม่เข้า คายไม่ออก กลืนไม่เข้า คายไม่ออกนะ ในการปฏิบัติ อันนี้มันก็อยู่ที่วาสนา วาสนานะ เวลาหลวงปู่มั่นท่านเทศนาว่าการ พระฟังทั้งวัดเลย ผู้ที่ฟังแล้วจิตใจอยู่ในระดับไหน? ถ้าระดับสมาธิ เริ่มปูพื้นของสมาธิ ฟังแล้วก็มีใจความชัดคัม ผู้ที่เป็นโสดาบันแล้วเขาก็กำหนดจิตไว้ เวลาพูดถึงโสดาบันปั๊บเรารู้แล้ว รู้แล้วอย่างไร? รู้แล้ว นี่เพราะระดับของ

โศดาบันไซ้ไหมเราใช้ปัญญาอย่างไร? สมุจเฉทปหานอย่างไร? เพราะโศดาบันได้ผ่าน
มาแล้ว มันรู้ มันเทียบเคียงได้

ทีนี้พอพูดถึงสัททาคามิเราไม่รู้แล้ว เราไม่รู้แล้ว พอไม่รู้แล้วก็จิตที่สูงกว่า จิตที่สูง
กว่า คือจิตหลวงปู่มันผ่านพ้นหมดแล้ว แต่เวลาท่านพูดก็ตั้งแต่พื้นฐานขึ้นไป มัน
ก้าวเดิน จิตมันจะก้าวเดินตั้งแต่ปุณฺณ กัลยาณปุณฺณ โศดาปัตติมรรค โศดาปัตติผล
สัททาคามิมรรค สัททาคามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล แต่
ท่านไม่บอกชื่อ

ท่านไม่บอกว่าเป็นโศดาปัตติมรรคนะ นี่เป็นสัททาคามิมรรค นี่เป็น
อนาคามิมรรค ท่านไม่ได้บอกหรอก แต่ท่านบอกถึงวิธีการ ท่านบอกถึงกำลังของจิต
ท่านบอกถึงปัญญา ไอ้คนเป็นมันฟังรู้หมดแหละ คนเป็นเพราะสิ่งที่เราเคยทำมา เราเคย
ทำ เราเคยประสบความสำเร็จมา ท่านพูดอยู่ที่เราไม่รู้ได้อย่างไร? ก็ของทำมา แต่ท่านไม่
บอกชื่อหรอก

ฉะนั้น พระกรรมฐานเขาสอนกันอย่างไร นี่เวลาท่านพูดนะ พูดถึงโศดาบัน พูด
ถึงโศดาปัตติมรรค ถ้าเราเป็นโศดาบันแล้ว เวลาพูดถึงโศดาปัตติมรรคเราเข้าใจแล้ว เออ
ปัญญาอย่างนี้เราก็เคยใช้ เออ อย่างนี้ เราทำมาอย่างนี้ แล้วพอโศดาปัตติผลปั้มมันขาด
เออ ใช่มั้ยขาดอย่างนี้ แต่ถ้ามันเป็นโศดาปัตติมรรค แต่มันยังไม่เป็นโศดาปัตติผล อืม
เราใช้ปัญญาอย่างนี้เราก็เข้าใจ เราเข้าใจนะ

ท่านบอกว่านี่เวลาจิตมันสงบแล้วออกฝึกออกใช้ปัญญา ปัญญาจะเห็น พิจารณา
กาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม เออ เราก็พิจารณา พอพิจารณาแล้ว เวลา
ท่านพูดถึงผลของมันนะ ถ้าพิจารณาแล้ว เวลามันแยกขาดกัน กายเป็นกาย จิตเป็นจิต
ทุกข์เป็นทุกข์มันแยกออกไปอย่างนั้น เราชั่งงแล้วนะ ถ้าพูดถึงคนที่ เป็นโศดาปัตติ
มรรค ไม่เป็นโศดาปัตติผล เพราะผลอันนั้นเราไม่เคยทำ ถ้าผลอันนั้นไม่เคยทำนะเราก็
อืม ผลเป็นอย่างนั้นหรือ? ผลเป็นอย่างนั้นหรือ? เอ๊ะ เราเป็นหรือเปล่า?

ถ้าเอ๊ะ เราเป็นหรือเปล่า นี่ความจริงมันไม่ใช่แล้ว แต่พอเอ๊ะ มันเป็นหรือเปล่า?
เป็น เป็นทันทีเลย เพราะกิเลส เพราะอะไร? เพราะมันเข้าข้างตัวเอง บอกว่าเอ๊ะ เป็นอย่าง
นั้นหรือเปล่า? เป็น เป็นแล้วหลายรอบด้วย เป็นจริงๆ ด้วย แต่มันไม่เป็น มันไม่เป็น เห็น

ไหม นี่ไงการาคาซัง เวลาท่านพิจารณาของท่านไป ท่านจะเทศนาว่าการ พระทั้งวัดฟังนะ เพราะพระทั้งวัดมันก็มีสูง มีต่ำใช่ไหม?

นี่เวลาผู้ปฏิบัติใหม่ พระบวชใหม่เข้ามาที่ฝึกหัดใหม่ พระที่อยู่กับครูบาอาจารย์มา ๒๐-๓๐ ปี หลวงปู่ฝั้น ครูบาอาจารย์ต่างๆ ท่านก็ไปเยี่ยมคารวะกัน พุคนี้พูดสูงเป็นชั้นๆ ขึ้นไป นี่กรรมฐานไง ถ้าการาคาซัง มันการาคาซังเพราะกิเลสมันปิดในหัวใจของเรา แต่เรามีครูบาอาจารย์ มีเป้าหมาย เราก็พยายามทำของเราละ นี่เวลาเทศนาว่าการครูบาอาจารย์ท่านเทศน์ของท่าน ท่านเทศน์ของท่าน แล้วคนรู้จริงท่านฟังออก อย่างเช่นในมุตโตทัย เห็นไหม นี่เป็นชั้นเป็นตอน เป็นชั้นเป็นตอนขึ้นไป

นี่ท่านพูดของท่าน เพราะว่าเวลาเทศน์ เพราะว่าวุฒิภาวะของจิตของพระมันแตกต่าง ทีนี้คำว่าแตกต่าง เวลาเทศนาว่าการก็ฝนตก ฝนตกไปในชุมชนนั้น ในชุมชนนั้นมีเศรษฐี มีกฏุมพี มีทุกตะเชิญใจ มีผู้ที่ต้องการฝน นี่มันมีไปหมด ใครจะเก็บสิ่งนั้นได้เป็นประโยชน์ ฉะนั้น เทศนาว่าการไปก็เริ่มต้นตั้งแต่พื้นฐานเป็นขั้นเป็นตอนไป แต่ท่านไม่ระบุหรอก อันนี้เป็นโศดาบันๆ ไม่ระบุ แต่ที่เราพูดนี้เราพูดให้เห็นเป็นขั้นเป็นตอน

นี่ไงพระกรรมฐาน พระปฏิบัติเขาู้จริงเห็นจริงขึ้นมา เขาพูดกันข้อเท็จจริง แต่ไอ้ชื่อ ไอ้เสียง ไอ้ชื่อเสียงที่บอกเป็นโศดาบัน สกิทาคามี อนาคามี ไอ้เนี่ยมันชื่อเสียง มันได้ประสบความสำเร็จแล้วเขาถึงบอกว่าเป็นชื่อนั้นๆ ไอ้เราอยากได้ชื่อ แต่ไม่ อยากทำอะไรจะได้ อยากจะได้ชื่อนะ อ้าว อยากจะได้ชื่อแต่ไม่ทำ ตอนนี้คูสิเวลาแรงงานต่างด้าวเข้ามา มันอยากได้ลงทะเบียน อยากได้สถานะแบบชนชาติ นี่ต้องทำเต็มทีของเรา แต่ของเราเกิดในเมืองไทย เราเกิดจากพ่อจากแม่ เราเกิดที่นี่ เราได้สถานะเลย

นี่ก็เหมือนกัน นี่เวลาเขาไม่มีสถานะเขาต้องอยากได้ชื่อได้เสียง แต่คนที่เขามีสถานะมันก็เหมือนกันนะ คนที่มีสถานะ แต่เขาไม่เห็นว่าคุณค่าสำคัญ คนที่ไม่มีสถานะ คนแรงงานต่างด้าวนะ เขาเจอเจ้าหน้าที่เขาต้องหลบต้องหลีก เขาต้องเสียเบี้ยใบ้รายทางมาเพื่อให้เขาได้ทำงาน ไอ้ของเรานี้เป็นชาวพุทธ เราเป็นนักปฏิบัติ เรามีสถานะของชาวพุทธ เรามีสถานะของการปฏิบัติ ไอ้การาคาซังมันเรื่องกิเลสมันมาผลักดันให้เราล้มลุกคลุกคลาน อันนี้เราดูของเราไว้แล้วเราทำของเราจริงๆ

เราทำ มันต้องทำตรงนี้ เพราะไม่ทำตรงนี้ บอกว่าทำไมมันปฏิบัติแล้วมันไม่ได้ผล? ปฏิบัติไม่ได้ผลมันก็อยู่ที่เวทีกรรม จิปาถะสัญญา ผู้ที่ปฏิบัติได้ง่ายง่าย เขาสร้างสมมา เขาสะสมชีวิตมาหลายภพหลายชาติ พระพุทธเจ้าเสียสละมาทุกอย่าง มันสะท้อนใจในชาติที่เป็นเตมียี่เป็ง แหม ตัดหุนะ ไ้หรือไม่เชื่อนะ เอามัดตัดหุนะก็ทนเอา เอามัดตัดจุกนนะ นื่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระโพธิสัตว์ ชาติที่เป็นเตมียี่เป็ง นั้งนี้ไ้หรือ? ไม่พูดใช่ไหม? ไม่พูดเอามัดตัดจุก เอามัดตัดใบหู ตัดทุกอย่างเลย ทนเอานะ นี่ พระพุทธเจ้าทำขนาดนั้น

ถ้าย้อนไปพระพุทธเจ้าท่านทำมาขนาดไหน? ท่านถึงได้มาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วทำไมเราคาราคาซัง เราคาราคาซัง เราทำอะไรมา? ถ้าเราทำได้ขนาดนี้ เราทำมาแล้ว เรามีศรัทธา มีความเชื่อ แล้วเราปฏิบัติยังได้สัมผัส ยังได้ลิ้มรส รสของสมาธิธรรม รสของปัญญาธรรม แต่ยังไม่ได้ลิ้มรสของสมุจเฉตปหาน นี่เวลาสมุจเฉตปหาน ประหารกิเลสตั้งแต่ขันธ์ห้า ถ้าขันธ์ห้า ถ้าเราเชื่อสัจด้วยกับตัวเราเองเราจะรู้เลย ถ้าขันธ์ห้ามันจะขาดอย่างไร? ถ้าเราไม่เชื่อสัจด้วยกับตัวเราเองนะเราไม่รู้เรื่อง แล้วก็อยากได้ชื่อ ได้เสียง อันนั้นเป็นเรื่องของเขา

ฉะนั้น เราพูดนี้พูดเพื่อให้กำลังใจ บอกว่าเราไม่ทำตามแบบฝึกหัด ถ้าทำตามแบบฝึกหัดมันไม่ได้เกิดจากปัญญาของเราเอง แบบฝึกหัดนี้ ศีล สมาธิ ปัญญาเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วางธรรมและวินัยไว้ให้เราปฏิบัติ นี่สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน นี่คือแบบฝึกหัด เราก็อ่แบบฝึกหัดกัน แต่เราจะมีความรู้จริงจากแบบฝึกหัดนั้น ไม่ใช่ทำแบบฝึกหัดนั้นแล้วก็จะเอามรรคเอาผลจากแบบฝึกหัดนั้น เราใช้แบบฝึกหัดนั้นเป็นการฝึกหัด แต่เราจะมีปัญญาของเรา มันถึงเป็นปัจจุตัง มันถึงเป็นสันติภูมิจิโก มันถึงเป็นการชำระกิเลส เป็นการฆ่ากิเลส

ถ้ามันเป็นการฆ่ากิเลสมันเป็นแบบฝึกหัดใหม่? มันเป็นการฆ่าจริงๆ เป็นการต่อสู้กับกิเลสจริงๆ แล้วทำลายกิเลสจริงๆ อันนี้เป็นความจริง มันเกิดจากแบบฝึกหัด แต่ไม่ใช่แบบฝึกหัด แต่ถ้าเราทำแบบฝึกหัดแล้วเราไปยึดว่าเราทำถูกต้องแล้ว ทำถูกต้องแล้วทำตามแบบฝึกหัดแล้ว แล้วเรายังไม่ได้อะไรเลย เรายังล้มลุกคลุกคลานเลย มันจะน้อยเนื้อต่ำใจใจ เราทำแล้ว ทำตามแบบฝึกหัดนี้แหละ แต่เราต้องตั้งสติ เราต้องตั้งสติของเรา

เราต้องใช้ปัญญาของเรา เราต้องแยกแยะของเรา แล้วมันจะไม่คาราคาซัง แล้วมันจะทำให้จริง แล้วมันจะเห็นจริงของมัน นี่มันจะเป็นประโยชน์กับเราเนาะ

อันนี้พูดถึงเรื่อง “เรียนรายงานการปฏิบัติ” ข้อ ๘๕๔. เนาะ

ข้อ ๘๕๕. ไม่มี

ข้อ ๘๕๖. นำสงสารเนาะ อันนี้รายงานการฝึกหัด รายงานการปฏิบัติ ปฏิบัติแล้ว มันคาราคาซัง มันเบื่อหน่าย แต่คุณนี่นะ

ถาม : ๘๕๖. เรื่อง “เบื่อค่ะ”

เรียนถามหลวงพ่อดิฉันไม่มีความอดทนเลยคะ นั่งภาวนาแล้วก็มืดตื้อ นั่งไปแป๊บเดียวก็เมื่อยไม่เอาแล้ว แต่ใจก็อยากหลุดพ้น ตั้งใจรักษาศีล ทำทาน ดิฉันคงไร้वासนาในการภาวนา จิตใจดิฉันนี่ตลอดเวลาไม่หยุดเลย ท่องพุทโธก็ได้แป๊บเดียว สักพักก็เมื่อย ก็หลับ ใจมันอยากจะเล่น อยากเที่ยว ตอนนี้ดิฉันรู้สึกถอดใจไปเลยคะ รู้สึกเบื่อการภาวนามาก สงสัยกรรมคงมาก ท้อแท้ค่ะ

ตอบ : อันนี้เป็นปัญหาหรือเปล่าเนี่ย อันนี้เขียนมานี้เป็นปัญหาหรือเปล่า? เอ๊ะ สงสัยไม่เป็นปัญหาเนาะ ไม่มีปัญหาให้ตอบเลย มีแต่เบื่อค่ะ เวลาจิตของคนมันมองจากลำหาคณะ เวลามันสรีรฐานะ เห็นไหม การได้เห็นสมณะ การได้เห็นสมณะนะ เวลาพระสารีบุตรไปเห็นพระอัสสชชออกบิณฑบาต ทำไมสงบเสงี่ยมขนาดนั้น? ทำไมการก้าวย่างมีสติปัญญา? คนฉลาดไป

พระสารีบุตรเวลาบวชแล้วเป็นพระอัครสาวกเบื้องขวา เห็นการก้าวเดินของพระอัสสชช การเดินแบบนี้เป็นการเดินของนักปราชญ์ พระองค์นี้ต้องมีของดีข้างในไม่อย่างนั้นจะไม่มีควมสงบเสงี่ยมขนาดนี้ ถ้ามีความสงบเสงี่ยมขนาดนี้ นี่ตามพระอัสสชชไปตลอด บิณฑบาตจนสุดท้ายบ้านแล้ว พระอัสสชชไปนั่งฉัน ฉันเสร็จแล้วพระสารีบุตรจะเข้าไปกราบ เพราะเรียนมาจากสัทธชัย เรียนมาจากลัทธิอื่นจนหมดไส้หมดพุงแล้ว อาจารย์สอนจนหมดความรู้แล้ว พระสารีบุตรเรียนมาหมดแล้วไม่จบ ยังสงสัยอยู่ เห็นพระอัสสชช นี่คนมีปัญญาเห็น ตามพระอัสสชชไป พอสุดท้ายพระอัสสชชฉันข้าวเรียบร้อยแล้ว ถ้างบาตร เช็ดบาตรแล้วเข้าไปกราบ

“นี่ท่านบวชกับใครมา? ใครเป็นอาจารย์ของท่าน?” อยากรู้ว่าทำอะไรถึงมี
กิริยาอย่างนี้ มันถึงมีสติพร้อมอย่างนี้ เหมือนผู้มีสติสมบูรณ์ขนาดนี้ นี่ถามว่า

“บวชกับใครมา?”

“บวชกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

“แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอย่างไร?”

“อู๊ย เราเป็นคนบวชใหม่ เราไม่รู้ธรรมะลึกซึ้งหรอก”

“ไม่ลึกซึ้งก็ไม่เป็นไร ขอให้พูดสักหน่อยก็ยังดี เรื่องการใช้ปัญญาตีความเป็น
หน้าที่ของข้าพเจ้าเอง”

นี่ก็บอกเลย “เขรั้มมา ธรรมทั้งหลาย ใครทำกรรมสิ่งใดมา ธรรมทั้งหลายมาแต่
เหตุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ไปประทับที่เหตุนั้น”

นี่ฟังเท่านั้นแหละ เพราะมันชวนขวยพยายามปฏิบัติมา ไปอยู่กับสัญญา สัญขยก็
สอนจนหมดไส้หมดพุงแล้ว ยกให้เป็นอาจารย์ด้วย ไปอยู่กับใคร ใครก็สอนจนหมดไส้
หมดพุง มันไม่ได้อะไรเลยนะ พอฟังนี้ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าจะดับเหตุ ดับธรรม
นั้นต้องไปดับที่เหตุนั้น จิตมันย้อนทวนกระแสกลับไปจิตใจ พับ เป็นพระโสดาบันเลย นี่
แล้วเอาธรรมไปบอกพระโมคคัลลานะก็เป็นพระโสดาบัน ไปบอกลูกศิษย์ลูกหา ๒๕๐
เป็นพระโสดาบันหมดเลย ก็ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นี่การเห็นสมณะ สมณะที่ ๑ สมณะที่ ๒ สมณะที่ ๓ สมณะที่ ๔ จะเป็นมงคล
อย่างยิ่ง คนที่เห็นอย่างนั้นเขาก็เป็นมงคล พอเป็นมงคลจิตใจก็ฮึกเหิม จิตใจก็อยาก
ประพฤติปฏิบัติ จิตใจก็อยากพ้นทุกข์ ไอ้เราปฏิบัติไปแล้วเราไม่เคยไปหาใคร ไม่ไปหา
ใครนี่เขียนถึงหลวงพ่อก่อน นี่ไปหาหลวงพ่อก่อนแล้ว หลวงพ่อก่อนพาเบื่อหมดเลย นี่หลวงพ่อก่อน
ส่งออก หนูเลยปฏิบัติไม่ได้เลย หนูเลยทุกข์อยู่เลย

ถ้าจิตใจคนมันกล้าหาญ อาจหาญนะ ทำสิ่งใดมันจะรื่นเริง อาจหาญ แต่เวลาใจ
มันท้อท้อ เวลาใจมันตก เวลาจิตตก ใจตก ทำสิ่งใดไม่ได้เลย บางคนนะจิตใจนี้ แหม รื่น
เริงอาจหาญมากเลย พอสิ่งใดสะเทือนใจนี้ วูบ! ใจตกไปอยู่ที่ตาตุ่มเลย หมดเลย นี่สิ่งนี้

ถ้าจิตใจมันเข้มแข็งนะ จิตใจมันเข้มแข็ง เราแยกแยะนะ ถ้าจิตใจมันตกไปแล้ว จิตใจมันตกต่ำสุดเราต้องฟื้นฟูของเรา

กรณีอย่างนี้ เวลาครูบาอาจารย์ของเรา พระกรรมฐานเวลาธุดงค์ไป เห็นไหม ไปสถานที่ใหม่ สถานที่ใหม่เราจะเข้าไปประพฤติดิปฏิบัติ จิตใจมันเหมือนกับเขยใหม่ เขยใหม่เข้าไปในบ้านใครนะ เราเป็นคนใหม่เข้ามาเราต้องตื่นตัวตลอดเวลา ในการประพฤติปฏิบัติ ไปอยู่ที่ไหนที่มันยังใหม่อยู่ มันระแวง เพราะเราไม่คุ้นเคย พอคุ้นเคยนะย้ายที่แล้ว ย้ายที่เพราะจิตใจมันจะเหงา มันจะหงอย มันจะเศร้าของมัน เราจะต้องฟื้นฟูตลอดเวลา เราต้องเข้มแข็งของเราตลอดเวลา ถ้าเข้มแข็งตลอดเวลา มันก็จะสู้ต่อๆ

การสู้ต่อเราต้องฝึก เราต้องกระตุ้นความเข้มแข็ง ต้องกระตุ้นตลอดเวลา นี่คำของน้ำใจ เห็นไหม เวลาเราทำบุญๆ สิ่งที่เป็นวัตถุมันเป็นวัตถุเฉยๆ แต่หัวใจที่เอามาแน่นนี้ คำของน้ำใจ นี่ฝึกใจให้เข้มแข็ง การเสียสละทาน การเสียสละ เราเสียสละทาน ศีล ภาวนา การภาวนาก็ต้องการทำให้จิตใจนี้เข้มแข็ง ถ้ามันเบื่อหน่ายนะ นี่เขาว่า

ถาม : ดิฉันไม่มีความอดทนเลยคะ เวลาพุทโธก็พุทโธแป๊บเดียว ใจมันหลุด มันไม่ตั้งใจ

ตอบ : นี่มันแป๊บเดียวๆ แป๊บเดียวก็คือเรารู้ใจ เรารู้ว่าแป๊บเดียว เรารู้ว่าคนที่ไม่มี ความอดทน ที่ว่าเราไม่จริงใจ แล้วมันเข้ากับกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ไหมล่ะ?

“บุคคลจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร”

นี่มันจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร ความวิริยะ ความอดสาเหะ บุคคลไม่ใช่ล่วงพ้นทุกข์ด้วยความขี้เกียจ ขี้คร้าน ด้วยความเบื่อหน่าย ด้วยความเบื่อหน่าย เห็นไหม กิเลสมันมีอยู่ในใจทุกดวงใจ ไม่ต้องไปซื้อหาที่ไหน กิเลสมันมีอยู่ในใจอยู่แล้ว เพียงแค่ขาดสติปล่อยมันไป นี่มันไปเต็มทีของมันเลย แต่เพราะเรามีสติ เรามีปัญญาเราถึงเหนียวรั้งมันไว้เหนียวรั้งจิตไว้ไม่ให้ไปตามกิเลส

ฉะนั้น สิ่งที่เป็นความเบื่อหน่าย ความต่างๆ ไม่ต้องไปซื้อ ไปหา มันมีอยู่แล้ว แต่ถ้าความเพียร ความวิริยะ ความอดสาเหะมันต้องขวนขวาย การขวนขวายใจ ถ้าเราปล่อย

ไหลก็ไหลตามกิเลส ไหลตามกิเลสมันก็ไปตามกิเลส นี่ไปตามน้ำ ปลาตาย ปลาตายมันไหลไป อู๋ย สบายๆ ปลาเป็นนะ ดูลิปลาที่มันจะวางไข่ น่าสงสารนะ ขนาดว่ามนุษย์ยังต้องทำช่องปลาเดิน ทำให้ปลามันกระโดดไปวางไข่ เวลาทำเชื่อน นี่มันจะวางไข่นะมันต้องทวนน้ำขึ้นไป ไปถึงที่มันเหมาะสมของมัน มันไปวางไข่ของมัน เพื่อจะรักษาเผ่าพันธุ์ของมัน มันเป็นปลานะ มันเป็นปลามันยังมูมานะขนาดนั้น ไอ้นี้เป็นคน แล้วยังเป็นลูกศิษย์หลวงพ่อด้วย

หลวงตาท่านพูดบอยเนาะ “ลูกศิษย์เรา เราพาไป ไร่หมดเลย”

นี่ก็เหมือนกัน ลูกศิษย์หลวงพ่อ หลวงพ่อพาเบื่อน่าย เบื่อน่ายหมดเลย เราไม่ได้พาเบื่อน่าย ขนาดใครดูเว็บไซต์เขายังบอก อู๋ย โหดน่าดู โหดน่าดู ไอ้เนี่ยมันบอกว่าเบื่อน่าย เราเบื่อน่ายอย่างไร? นี่ท้องพุทโธก็ได้แป๊บเดียว สักพักก็เบื่อ กรณีอย่างนี้เนะ เราจะไปเรียกร้องเอาจากใครไม่ได้หรอก กรณีอย่างนี้ ลูกเรียกร้องเอาจากพ่อแม่ได้ ลูกนะ เวลาไปนั่งนะ โอ๊ย ออเซาะสิ พ่อแม่ให้หมดเลย

ลูกมันไปออเซาะกับพ่อแม่มันได้ แต่ออเซาะมันก็ออเซาะได้แต่เงินทอง ออเซาะได้แต่ความผูกพันของพ่อของแม่ มันไม่ได้มรรคได้ผลหรอก นี่ถ้าได้มรรคได้ผล เห็นไหม เราเป็นศากยบุตร เราเป็นลูกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาพระไปถามปัญหา ไปต่อรองว่าจะให้บอกเรื่องนั้นเรื่องนี้ ท่านบอกว่า

“เราไม่ได้บอกนี้ว่าบวชมาเพื่อเหตุนี้”

“อย่างนั้นจะสึก”

“สึกเธอก็สึกไป”

แต่ถ้าบางทีนะพระที่ชวนขวย ถ้าทำแล้วมันไม่สมความปรารถนา ไปบอกองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าจะสึก

“สึกทำไมล่ะ?”

“โอ๊ย โอ๊ย วินัยเยอะแยะไปหมดเลย อะไรก็ผิด อะไรก็ผิด”

“เออ ถ้าอย่างนั้นรักษาวินัยข้อเดียวได้ไหม?”

“ได้”

“เออ ถ้าอย่างนั้นตั้งแต่นี้ไปนะรักษาใจอย่างเดียว รักษาหัวใจไว้ ถ้าไม่มีเจตนาทำผิดมันก็ไม่ผิด รักษาได้ไหม?”

“ได้”

“เออ บวชต่อไป”

นี่ยังอยู่ได้ จากที่ว่า โอ๊ย วินัยเยอะมาก อู๊ญ ญุ่นก็ผิด นี่ก็ผิด จะสึก สึกทำไม? โอ๊ย วินัยมันเยอะ กฎหมายมันเยอะมาก โอ้โฮ ทำอะไรไม่ทันเลย อย่างนั้นเอากฎข้อเดียวได้ไหม? ได้ เออ แล้วกฎคืออะไร? คือรักษาใจไง คุณเลใจของตัวเอง นี่รักษาใจก็อยู่ได้ เวลาเราพักผ่อน เวลาพักผ่อนนี่ไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านก็ให้กำลังใจนะ

จะนั้น ไอ้ที่ว่าเปื้อนๆ มันเป็นเรื่องธรรมดา คนเรานี้จิตใจเดี๋ยวดี เดียวร้าย เดียวก็ฟู เดียวก็แฟบ มันเดี๋ยวดี เดียวร้าย แต่มันเลี้ยวอย่างเดี๋ยวเท่านั้นแหละ เวลาพอมันร้ายขึ้นมาแล้วมันไปหนักใจ เวลามันร้ายขึ้นมาแล้ว อู๊ฮู มันไปเลย เวลาเดี๋ยวดี ดีนี้ไม่เอานะ ดีบอกพຼ່ງนี้ค่อยไปก็ได้ พຼ່ງนี้ค่อยทำก็ได้ ถ้าดี ดีเอาไว้ก่อน โอ้โฮ แต่เวลาร้ายนะมันพาไปเลย เดียวดี เดียวร้าย แต่ร้ายแล้ว ร้ายแล้วมันไปทำนะ พอทำขึ้นมามันทำลายโอกาสของตัวเองนะ ถ้าทำจนความผิดมหันต์เราแก้ยากเลย แต่ถ้ามันดีขึ้นมา เราส่งเสริมขึ้นไป

เดี๋ยวดี เดียวร้าย ไอ้เรื่องเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญเป็นเรื่องปกติเลยนะ เพราะเป็นเรื่องปกติ หลวงตาถึงบอกว่า ตอนอยู่บ้านตาคนะท่านบอกว่า “ต้องเป็นคนกันเบา” นั่งไม่ได้ เวลาท่านนี้จะลุกนั่งรวดเร็วทันใจ เพราะว่าถ้าเราจมอยู่ที่ใดก็แล้วแต่ ก็เลสมันกระโดดเกาะ เพราะท่านเห็นตรงนี้ไง เพราะท่านเห็นว่าถ้าครูบาอาจารย์ไม่คอยกระตุ้น มันมีแต่ไหลลงต่ำ

น้ำมันไหลลงต่ำ มันไม่ขึ้นที่สูงหรอก แล้วท่านพยายามจะสูบขึ้นที่สูง ท่านยกให้สูงนะท่านก็คอยจี้ๆ ถ้าคิดถึงว่าท่านทำเพื่อเรา คอยเช็ค คอยตรวจสอบพวกเรา เราจะซึ้งนะ แค่นั้นไหม? กลัว เหมือนท่านบอกเลย อยู่กับหลวงปู่มันกลัวไหม? กลัว กลัว เพราะเอาจริงๆ ใจ โคนก็โคนจริงๆ กลัว กลัวแต่ท่านปรารณาดีกับเรานะ มันก็พอรับได้

นี่ก็เหมือนกัน เวลาอยู่กับท่าน นี่เหตุของมันก็เพื่อตรงนี้ไง เพื่อจะไม่ให้มันเบื่อหน่าย พอมันเบื่อหน่าย มันคิดขัด อย่างนี้มันก็ไปไม่รอดไง แต่ถ้ามันไม่เบื่อหน่ายนะเราก็สู้ เวลาสู้ เวลาสู้ปฏิบัติคนแรก นี่ปฏิบัติได้ เห็นได้ แต่มันก็ยังคาราคาซัง นี่ทำตามแบบเขามีอำนาจวาสนา มีอำนาจวาสนาก็ทำแล้วได้ผล ได้สัมผัสปัจจัยจัดตั้ง ได้จับ ได้ต้อง ให้อันนี้เวลาทำขึ้นไปแล้วมันไม่ได้จับได้ต้อง มันไม่มีหลักมีเกณฑ์

ฉะนั้น มีหลักมีเกณฑ์ เห็นไหม นี่ทำตามแบบ ถ้าไม่มีเขาวนัปัญหาของเรา มันก็ไม่ใช้ธรรมชาติของเรา แต่ทำตามแบบ แต่มันล้มลุกคลุกคลาน ไม่มีสิ่งใด จับต้องสิ่งใด ไม่ได้เลย มันก็ยัง มันไม่มีอะไรบำรุงในหัวใจใจ ทุกข์ควรกำหนด สุขละ? สุขอยู่ไหน? จิตที่มันสุขมันจะมีความสุขบ้าง สงบแล้วใช้ปัญญามันจะมีความสุขโล่งโล่งบ้าง มันยังได้สัมผัส มันมีอาหาร มันมีที่พัก มันมีที่ได้พึ่งพิง ให้อันที่ปฏิบัติแล้วไม่มีอะไรเป็นอาหารเลย ให้อ้อ แห้งแล้ง แล้วก็ทอดทิ้ง อันนี้มันเป็นเรื่องของกิเลสนะ ไม่ใช่เรื่องของธรรม ถ้าเรื่องของธรรม เห็นไหม ศีล สมาธิ ปัญญา

ธรรม สิ่งที่เป็นธรรม ธรรมชำระกิเลส ธรรมให้เป็นประโยชน์กับเรา เราปฏิบัติเพื่อจะเอาประโยชน์ใช้ไหม? แต่ที่นี้ประโยชน์ วิธีการ เห็นไหม หลวงตาบอกว่า ถ้าพุทธศาสนานี้ศีล สมาธิ ปัญญาจะบังคับเรา คนที่ไม่นับถือพุทธศาสนาเขาก็ไม่ต้องทำ แต่ถ้าเราเป็นชาวพุทธ เราปฏิบัติตนว่าเราเป็นชาวพุทธ แล้วยังปฏิบัติตนว่าเราเป็นนักปฏิบัติ นี่ศีล สมาธิ ปัญญาเราต้องถือ เราต้องปฏิบัติ เพราะเราเป็นชาวพุทธ เพราะเราเป็นชาวพุทธ เราอยากจะพ้นจากทุกข์ใจ

นี่ก็เหมือนกัน นี่สิ่งที่เราถือคือถืออะไร? ถือธรรม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราพยายามฝึกหัดกระทำให้มันเป็นของเรา ถ้ามันเป็นของเราขึ้นมา เห็นไหม ธรรมนี้ไม่ทำลายใครเลย ธรรมมีแต่ความสุข มีแต่สิ่งที่พ้น ไม่ให้กิเลสมันชักลากไป ให้เราทำไปตามเวร ตามกรรม แต่เราทำสิ่งที่เป็นอย่างคุณงามความดีเพื่อจะให้ใจนี้มันมีหลักมีเกณฑ์ ให้มันสูงขึ้น ปฏิบัติชาตินี้ปฏิบัติต่อเนื่องๆ กันไป

ถ้ามันถึงเวลาไป เห็นไหม นี่เวลาคนทำบุญกุศล เวลาจะตายเทวดา อินทร์ พรหม มารอรับ รถมารับขึ้นไปเลย นี่ในพระไตรปิฎกก็มี เราก็พยายามทำของเรา สิ่งใดที่เป็นประโยชน์เราพยายามสะสมของเราไว้ ทำความดีของเรา คุณงามความดีทางโลกก็ได้ คุณงามความดีในการปฏิบัติ ปฏิบัติเขาบอกไม่เป็นคุณงามความดีกับใครเลย มันไม่รู้หรอก

เป็นคุณงามความดีกับใจของเรา ที่ไหนมันเป็นสีดำ ที่ลุ่ม แล้วได้ถมดินจนเป็นที่สูงขึ้นมา เป็นที่ดอนขึ้นมา มันพ้นจากน้ำท่วม พ้นจากภัย พ้นจากสัตว์ร้าย นี่มันเป็นผลของใคร? เป็นผลของเรา

จิตใจของเรา เราดูแลรักษาของเรา เราถมของเรา เราดูแลของเราจนจิตใจเราสูงขึ้นมา จิตใจเรารู้ของเราเป็นปัจเจกตั้ง เราทำของเราเอง มันสะอาดบริสุทธิ์ในหัวใจของเรา นี่ใครจะรู้กับเรา ใครไม่รู้กับเรา แต่เรารู้ของเรา เห็นไหม ที่ลุ่ม ที่ดอน เราก้ถม เราก้ดูของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา เรารักษาของเรา นี่คือจิตใจของเรา ถ้าเราทำแล้วมันก็เป็นประโยชน์กับเรา

ฉะนั้น ถ้าทำอย่างนี้แล้ว ใ้เบื่อน่ายต่างๆ มันก็เป็นอารมณ์หนึ่ง แต่ถ้ามันเบื่อน่ายแล้วเราก็นั่งชินกับมัน เบื่อน่ายแล้วไม่ต้องทำอะไร เบื่อน่ายแล้วสบาย เบื่อน่ายแล้วไม่ต้องทำอะไรเลย เราพอใจ เราก้จะไม่ได้สิ่งใดเป็นประโยชน์กับเรา ถ้ารู้ว่าเบื่อน่ายแล้วสลัดทิ้ง เบื่อไม่ใช่ความดี ถ้าเราขยันหมั่นเพียร มีความเพียร มีความวิริยะ มีความอุตสาหะ เราจะชวนขวยของเรา

ปลาเป็นมันจะทวนน้ำ ปลาตายมันจะไหลไปตามน้ำ ฉะนั้น เราจะเป็นอย่างไรก็เรื่องของเรา เบื่อหรือไม่เบื่อ สิ่งนี้มันเป็นคำพูด มันเป็นความรู้สึกนึกคิด แต่ถ้าใจของเราเปลี่ยนแปลง นี่มันก็รู้สึกนึกคิดใหม่ได้ นึกคิดอย่างหนึ่งทำให้ท้อ มันเท่ากับเหยียบย่ำตัวเองนะ ทำลายโอกาสตัวเอง แต่ถ้ามันคิดอีกอย่างหนึ่ง คิดในความวิริยะ ในความอุตสาหะ คนมีกำลังใจ นี่เวลาหลวงปู่ขาว หลวงตาท่านบอกหลวงปู่ขาว เวลาจะออกปฏิบัติ นี่ทุกคนบอกไม่ต้องไปหรอก มรรค ผลไม่มี ต่างๆ ไม่มี ท่านบอกเลย

“ถ้าก้าวขาออกไปจากวัด ไม่สำเร็จเป็นพระอรหันต์ จะไม่ย้อนกลับมาอีกเลย”

ใจมันเกี่ยวเพชรได้เลย หลวงตาใช้คำว่าใจของหลวงปู่ขาวเกี่ยวกลืนเพชรได้เลย แล้วท่านก็ออกประพฤติปฏิบัติ ไปหาหลวงปู่แหวนทางเชียงใหม่ จนท่านสำเร็จจริงๆ ถ้าจิตใจมันเบื่อน่าย เราก้จะไม่ได้สิ่งใดเป็นประโยชน์กับเรา ถ้าจิตใจเราเข้มแข็ง จิตใจเราขยันหมั่นเพียร แล้วเราทำของเราได้ ความเบื่อน่ายเกี่ยวเหล็กเลย ความเบื่อน่ายจะไม่มีในใจเรา เอวัง